

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας»

[COM(2018) 131 final — 2018/0064 (COD)]

(2018/C 440/21)

Εισηγητής: ο κ. **Carlos Manuel TRINDADE**

Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο, 6.4.2018
	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 16.4.2018
Νομική βάση	Άρθρα 46, 91 παράγραφος 1 και 304 της ΣΛΕΕ.
Αρμόδιο τμήμα	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	19.7.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	20.9.2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	537
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	189/16/29
(υπέρ/κατά/αποχές)	

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η κατάσταση της διασυνοριακής αγοράς εργασίας παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα για τις επιχειρήσεις, για τους εργαζομένους και για τα κράτη μέλη, ειδικότερα δε αθέμιτο ανταγωνισμό, κοινωνικό ντάμπινγκ και διάφορες παρανομίες και απάτες σε επίπεδο φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης. Επίσης, η ανεπαρκής ενημέρωση επιχειρήσεων και εργαζομένων, η ελλιπής συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και η περιορισμένη ικανότητα των περισσότερων επιθεωρήσεων εργασίας οξύνουν τα υφιστάμενα προβλήματα και συγκρούσεις. Παρότι έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), η ΕΟΚΕ, οι κοινωνικοί εταίροι και ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν ταχθεί υπέρ της ανάγκης περαιτέρω και καλύτερων ενεργειών ώστε να εξομαλυνθεί η κατάσταση αυτή.

1.2. Η πρόταση κανονισμού που υποβάλλει η Επιτροπή για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας (στο εξής «η Αρχή»), εάν εφαρμοστεί καταλλήλως, αποτελεί σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση για τη βελτίωση της διασυνοριακής κινητικότητας, την τήρηση της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας, την καλλιέργεια της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρχών της αγοράς εργασίας και τη βελτίωση της πρόσβασης σε επαρκή και επίκαιρη πληροφόρηση, την καταπολέμηση των ανισοτήτων και την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς, αρκεί η Αρχή να σέβεται τις εθνικές αρμοδιότητες και τις αρμοδιότητες της ΕΕ και να υπάρξει συνεργασία και στήριξη εκ μέρους των κρατών μελών.

1.3. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) υποστηρίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων της διασυνοριακής κινητικότητας. Σημειώνει ότι η Επιτροπή προτείνει κανονισμό για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Αρχής εργασίας και τονίζει ότι η διαρθρωμένη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών εδραιώνεται ισορροπημένα για να προσφέρει καινοτόμες λύσεις, με προστιθέμενη αξία για τις επιχειρήσεις, τους εργαζομένους και τις εθνικές αρχές και επιθεωρήσεις εργασίας, με τήρηση της αρχής της επικουρικότητας.

1.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί εν γένει με την προσπάθεια της Επιτροπής για τη βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας και την αποφυγή παράνομων πρακτικών. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΟΚΕ διευκρινίζει τα σημεία συμφωνίας (βλ. σημείο 4.1), εκφράζει παρατηρήσεις (βλ. σημείο 4.2) και διατυπώνει ορισμένες προτάσεις (βλ. σημείο 4.3), οι οποίες ευελπιστεί ότι θα ληφθούν υπόψη ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της δράσης της προτεινόμενης Αρχής.

1.5. Η ΕΟΚΕ συνιστά η Επιτροπή να είναι ιδιαίτερα προσεκτική κατά την ενσωμάτωση των διαφόρων οργανισμών στην Αρχή, ώστε η συγκεντρωμένη εμπειρία και τεχνογνωσία να αξιοποιηθούν ωφέλιμα προκειμένου να εξασφαλιστεί η απουσία επικαλύψεων με άλλα μέσα και δομές, με απώτερο στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Αρχής. Έχει καίρια σημασία να κατοχυρωθεί η ανεξαρτησία της Αρχής με βάση την εκχώρηση ιδίων πόρων που να αναλογούν στα καθήκοντά της. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί, όμως, ότι οι πόροι της Αρχής ίσως είναι ανεπαρκείς, πράγμα που ενδέχεται να υπονομεύσει την απόδοσή της. Συνεπώς, ενώ επισημαίνονται αυτοί οι προβληματισμοί και υφίστανται επίσης κάποιες ανησυχίες όσον αφορά την απόδοσή της από πλευράς κόστους, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η χρηστή διαχείριση των πόρων της Αρχής.

1.6. Από τις διάφορες προτάσεις που παρουσιάζονται, η ΕΟΚΕ εφιστά ιδιαίτερα την προσοχή στην πρόταση που αφορά τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων (βλ. σημείο 4.3.3). Οι λύσεις για το ζήτημα της διασυνοριακής κινητικότητας θα βρεθούν πιο εύκολα εάν υπάρξει πιο ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό, σε εθνικό και σε κλαδικό επίπεδο, αυτό δε συνιστά τον στόχο της παρούσας πρότασης της ΕΟΚΕ. Η ΕΟΚΕ προτείνει η «ομάδα ενδιαφερομένων» της Αρχής να μετατραπεί σε «συμβουλευτικό συμβούλιο», καθώς και να ενισχυθεί η παρουσία των κοινωνικών εταίρων στους κόλπους του οργάνου αυτού.

2. Ιστορικό

2.1. Η εργασιακή κινητικότητα έχει γνωρίσει πολύ σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια: μεταξύ 2010 και 2017, ο αριθμός των πολιτών που ζούσαν ή εργάζονταν σε άλλο κράτος μέλος από αυτό όπου γεννήθηκαν αυξήθηκε από 8 σε 17 εκατομμύρια, ενώ ο αριθμός των αποσπασμένων εργαζομένων αυξήθηκε κατά 68 % από το 2010, φτάνοντας το 2016 στα 2,3 εκατομμύρια. Υπάρχουν επίσης περισσότεροι από 2 εκατομμύρια εργαζόμενοι στον τομέα των οδικών μεταφορών οι οποίοι διασχίζουν ενδοενωσιακά σύνορα καθημερινά για να μεταφέρουν εμπορεύματα ή επιβάτες ⁽¹⁾.

2.2. Μια σημαντική πτυχή της κοινωνικής πραγματικότητας της Ευρώπης αφορά το ποσοστό φτώχειας, το οποίο δεν έχει μειωθεί ουσιαστικά και πλήττει το 23,5 % του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽²⁾. Ορισμένα από τα άτομα αυτά είναι οικονομικά μη ενεργά άτομα που έχουν αποθαρρυνθεί, πολίτες με αναπηρίες, μετανάστες από τρίτες χώρες, Ρομά και άστεγοι, ένα μέρος δε από αυτά ζουν σε άλλο κράτος μέλος από το κράτος καταγωγής τους και θα μπορούσαν να βρεθούν ευκολότερα λύσεις γι' αυτά εάν οι διασυνοριακές αγορές εργασίας λειτουργούσαν πιο αποτελεσματικά, καθώς θα διανοίγονταν περισσότερες δυνατότητες απασχόλησης.

2.3. Ως προς το ζήτημα της εργασιακής κινητικότητας, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα έχουν διατυπώσει τις απόψεις τους. Η Επιτροπή δηλώνει ότι «εξακολουθούν, όμως, να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά τη συμμόρφωση και την αποτελεσματική και αποδοτική επιβολή των κανόνων της ΕΕ που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την εμπιστοσύνη και τη δικαιοσύνη στην εσωτερική αγορά. Συγκεκριμένα, έχουν διατυπωθεί ανησυχίες ως προς το ότι οι μετακινούμενοι εργαζόμενοι είναι ευάλωτοι στην εκμετάλλευση ή ότι στερούνται τα δικαιώματά τους, καθώς και ως προς το ότι οι επιχειρήσεις λειτουργούν σε αβέβαιο και ασαφές επιχειρηματικό περιβάλλον με ανισότητες» ⁽³⁾. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογραμμίζει «την ανάγκη τόσο για ενίσχυση των ελέγχων όσο και για συντονισμό μεταξύ και από τα κράτη μέλη, με ακόμα μεγαλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των επιθεωρήσεων εργασίας, και για ενεργή υποστήριξη της άσκησης των δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας» ⁽⁴⁾. Το Συμβούλιο τονίζει «την ανάγκη να βελτιωθεί η διοικητική συνεργασία και να αναπτυχθούν δομές βοήθειας και ανταλλαγές πληροφοριών στο πλαίσιο της καταπολέμησης της απάτης που συνδέεται με την απόσπαση εργαζομένων, δίνοντας έμφαση στη σημασία της σαφούς και διαφανούς πληροφόρησης για τους παρόχους υπηρεσιών και τους εργαζομένους» ⁽⁵⁾.

2.4. Η ομιλία για την Κατάσταση της Ένωσης που έδωσε ο πρόεδρος κ. Jean-Claude Juncker στις 13 Σεπτεμβρίου 2017 συνοψίζει τη θέση των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων: «Θα πρέπει να διασφαλίσουμε τη δικαιοσύνη, απλή και αποτελεσματική επιβολή των κανόνων της ΕΕ για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού από έναν νέο φορέα εποπτείας και επιβολής. Φαντάζει παράλογο να υπάρχει μια Τραπεζική Αρχή για την εποπτεία των τραπεζικών προτύπων, αλλά όχι μια κοινή Αρχή Εργασίας που να διασφαλίζει τη δικαιοσύνη στην ενιαία αγορά» ⁽⁶⁾.

2.5. Η ίδια η ΕΟΚΕ έχει επίσης εκδώσει διάφορες γνωμοδοτήσεις ⁽⁷⁾ σχετικά με το ζήτημα.

2.6. Τα τελευταία χρόνια έχουν υιοθετηθεί μια σειρά πρωτοβουλίες και προτάσεις για την προώθηση μιας δίκαιης κινητικότητας των εργαζομένων, όμως η εφαρμογή τους και ο έλεγχός της δεν είναι ακόμη επαρκείς.

2.7. Η σημερινή κατάσταση, η οποία χαρακτηρίζεται από καταχρήσεις και παράνομες πρακτικές σε ορισμένα κράτη μέλη, σχετίζεται με τον λαϊκισμό και έχει τονώσει τα αντιευρωπαϊκά αισθήματα και τον αυξανόμενο προστατευτισμό που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια σε πολλά κράτη μέλη.

2.8. Οι διαπιστώσεις αυτές καθιστούν σαφές ότι τα δικαιώματα που αναφέρονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν τηρούνται, ιδίως δε τα άρθρα 15, 16, 21, 29, 31, 34, 35 και 45.

⁽¹⁾ SWD(2018) 68 final, σ. 7.

⁽²⁾ Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, 2016 (EUROSTAT, 2018).

⁽³⁾ COM(2018) 131 final, σ. 1.

⁽⁴⁾ COM(2018) 131 final, σ. 1 και 2, 2015/2255(INI), 2013/2112(INI), 2016/2095(INI).

⁽⁵⁾ COM(2018) 131 final, σ. 2.

⁽⁶⁾ Η ομιλία για την Κατάσταση της Ένωσης το 2017 είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_el.

⁽⁷⁾ EE C 75 της 10.3.2017, σ. 81, EEC 264 της 20.7.2016, σ. 11, EE C 345 της 13.10.2017, σ. 85, EE C 197 της 8.6.2018, σ. 45.

2.9. Εξάλλου, η αναγνώριση αυτής της πραγματικότητας αποτέλεσε ένα από τα κύρια επιχειρήματα για τη διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, προκειμένου να εξασφαλιστούν στους πολίτες «ισότητα ευκαιριών και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιες συνθήκες εργασίας και κοινωνική προστασία και ένταξη»⁽⁸⁾.

2.9.1. Οι παρατηρήσεις αυτές των θεσμικών οργάνων της ΕΕ συνάδουν με τις προειδοποιήσεις και τις καταγγελίες που έχουν διατυπώσει οι ευρωπαϊκοί κοινωνικοί εταίροι, τα συνδικάτα και οι επιχειρήσεις, καθώς και διάφορες εθνικές αρχές με την πάροδο του χρόνου, ζητώντας πολιτικές που να επιλύουν το συγκεκριμένο φαινόμενο.

2.9.2. Οι σημαντικές διαφορές μεταξύ κρατών μελών ως προς τις αρμοδιότητες και τους πόρους των αρχών επιθεώρησης εργασίας έχουν αναγνωριστεί, σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα η στελέχωση με επιθεωρητές είναι κατώτερη από τις συστάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ)⁽⁹⁾. Από την άλλη πλευρά, η έλλειψη των μέσων που διατίθενται στην επιθεώρηση εργασίας, οι γλωσσικές δυσχέρειες και τα διαφορετικά επίπεδα ψηφιοποίησης ανέδειξαν πόσο ελλιπής είναι η γνώση του τι συμβαίνει με τη διασυνοριακή κινητικότητα των εργαζομένων, καθιστώντας σαφή την ανάγκη συνδρομής και δράσης σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου τα κράτη μέλη να υπερβούν αυτές τις ανεπάρκειες και να είναι πιο αποτελεσματικά και προορατικά στη συνεργασία και την οικειοθελή τους προσχώρηση σε κοινές πρωτοβουλίες.

2.9.3. Τα αποτελέσματα των δημόσιων διαβουλεύσεων⁽¹⁰⁾ στο διαδίκτυο και των εσωτερικών διαβουλεύσεων δείχνουν ότι υπάρχουν ελλείψεις, ιδίως ως προς την ανεπάρκεια υποστήριξης και καθοδήγησης για τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις σε διασυνοριακό περιβάλλον, η οποία συμπεριλαμβάνει: τον ελλιπή και διάσπαρτο χαρακτήρα της διαθέσιμης για το κοινό πληροφόρησης για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, τον ανεπαρκή βαθμό συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ εθνικών δημόσιων αρχών, καθώς και την αναποτελεσματική εφαρμογή και τήρηση των κανόνων. Οι στοχευμένες διαβουλεύσεις απέφεραν ποικίλα αποτελέσματα. Οι περισσότεροι από τους απαντήσαντες υποστηρίζουν τη δημιουργία μιας νέας Αρχής, η οποία θα αποβλέπει στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών. Παράλληλα, υπογραμμίζουν ότι η νέα Αρχή θα πρέπει να σέβεται πλήρως τις εθνικές αρμοδιότητες που κατοχυρώνει η Συνθήκη και δεν πρέπει να επιβάλλει πρόσθετες απαιτήσεις κοινοποίησης πληροφοριών. Υπήρξαν επίσης επικρίσεις σχετικά με τις ενδεχόμενες επικαλύψεις με υφιστάμενες διοικητικές δομές.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής για την καταπολέμηση των παρανομιών και της απάτης κατά τη διασυνοριακή κινητικότητα. Η σύσταση Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας, ως συνέχεια των πολιτικών προσανατολισμών του Ιουλίου του 2014 για την οικοδόμηση μιας πιο κοινωνικής Ευρώπης, αποτελεί σημαντικό βήμα για την υλοποίηση αυτού του στόχου.

3.2. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την άποψη της Επιτροπής ότι απαιτείται αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών, καθώς και συντονισμένη διοικητική δράση, για τη διαχείριση μιας αγοράς εργασίας ολοένα και περισσότερο «ευρωπαϊκής» και για την δίκαιη, απλή και αποτελεσματική αντιμετώπιση, μέσω της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας εάν αυτή συσταθεί, σημαντικών προκλήσεων σε σχέση με τη διασυνοριακή κινητικότητα, με σαφή εντολή που θα σέβεται την επικουρικότητα και την αναλογικότητα⁽¹¹⁾.

3.3. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι «[η] διασυνοριακή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στην ΕΕ παρέχει πλεονεκτήματα στους ιδιώτες, τις οικονομίες και τις κοινωνίες στο σύνολό τους» και ότι τα πλεονεκτήματα αυτά «βασίζονται σε σαφείς, δίκαιους κανόνες σχετικά με τη διασυνοριακή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και στην αποτελεσματική επιβολή των κανόνων αυτών»⁽¹²⁾.

3.4. Η ΕΟΚΕ εξέτασε την πρόταση της Επιτροπής για να διαπιστώσει εάν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, με τη συμφωνία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον εξορθολογισμό των αποκεντρωμένων ευρωπαϊκών οργανισμών, με την αρχή της βελτίωσης της νομοθεσίας, καθώς και με την πλατφόρμα σχετικά με την αδήλωτη εργασία, και εκτιμά ότι η πρόταση ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις αυτές.

⁽⁸⁾ COM(2017) 250, σ. 4.

⁽⁹⁾ Σύμφωνα με τη Σύμβαση αριθ. 81 της ΔΟΕ, η συνιστώμενη στελέχωση είναι 1 επιθεωρητής ανά 10 χιλιάδες εργαζομένους στις βιομηχανοποιημένες οικονομίες της αγοράς (ΔΟΕ, 297η συνεδρίαση, Νοέμβριος 2006).

⁽¹⁰⁾ COM(2018) 131 final.

⁽¹¹⁾ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαριθμεί τις προκλήσεις αυτές, τις οποίες εντοπίζει ως εξής: η ύπαρξη περιπτώσεων κοινωνικού ντάμπινγκ, η μη τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας και οι δόλιες πρακτικές σε διασυνοριακό περιβάλλον· η ανεπαρκής πληροφόρηση, υποστήριξη και καθοδήγηση εργαζομένων και εργοδοτών σε διασυνοριακό περιβάλλον όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις· η ανεπαρκής πρόσβαση στις πληροφορίες και η ανεπαρκής ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για διαφορετικούς τομείς της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης· η ανεπαρκής ικανότητα των εθνικών αρχών για την οργάνωση της συνεργασίας με τις αρχές άλλων κρατών μελών· η ανεπάρκεια ή απουσία μηχανισμών διασυνοριακής δράσης για την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας· η έλλειψη ειδικού διασυνοριακού μηχανισμού διαμεσολάβησης μεταξύ κρατών μελών σε όλους τους τομείς της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

⁽¹²⁾ COM(2018) 131 final.

3.5. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η επιλογή της Επιτροπής, μεταξύ των διαφόρων περιπτώσεων που εξετάστηκαν⁽¹³⁾, να προκρίνει επιχειρησιακό ρόλο και τη σύσταση νέου οργανισμού με βάση τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και με αξιοποίηση των υφιστάμενων δομών, είναι όντως η κατάλληλη και ανταποκρίνεται, την παρούσα στιγμή, στις υφιστάμενες ανάγκες. Συμφωνεί με την Επιτροπή ότι ο προτεινόμενος τρόπος σύστασης της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας —μέσω κανονισμού— θα παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου και, επομένως, είναι ο πλέον πρόσφορος.

3.6. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ίδρυση της Αρχής, εάν υπάρξει συνεργασία και στήριξη εκ μέρους όλων των κρατών μελών, μπορεί να καλύψει τις προαναφερθείσες σημαντικές ελλείψεις. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η Αρχή θα πρέπει να επικεντρωθεί στη βελτίωση της κινητικότητας των εργαζομένων, στην εφαρμογή των κανόνων, στην καταπολέμηση των παρανομιών και στην ενδυνάμωση της εσωτερικής αγοράς μέσω της ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών. Όσο περισσότερο επικεντρωθεί η Αρχή στην αποστολή της, χωρίς να παρεκκλίνει από τους στόχους της, τόσο ευκολότερα θα εξαλείψει τυχόν στρεβλές ή δυσμενείς ερμηνείες ως προς τη σκοπιμότητα της ύπαρξής της.

3.7. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει γενικά την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής, ιδίως δε τους στόχους (άρθρο 2), τα καθήκοντα (άρθρο 5), τις πληροφορίες σχετικά με τη διασυνοριακή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού (άρθρο 6), την πρόσβαση σε υπηρεσίες διασυνοριακής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού (άρθρο 7), τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών (άρθρο 8) και τη συνεργασία σε περίπτωση διαταράξεων της διασυνοριακής αγοράς εργασίας (άρθρο 14), επειδή προσδιορίζουν αρμοδιότητες της Αρχής που θα μπορέσουν να συντελέσουν στην εξασφάλιση της τήρησης των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων επί ίσους όρους στη χώρα υποδοχής, στην καταπολέμηση του κοινωνικού ντάμπινγκ, στην ύπαρξη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων και στην καταπολέμηση της απάτης σε διασυνοριακό περιβάλλον, προβλήματα τα οποία δεν κατορθώνουν να επιλύσουν τα κράτη μέλη από μόνα τους.

3.8. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι εν λόγω στόχοι και καθήκοντα διασαφηνίζουν τις θεμιτές αμφιβολίες σχετικά με τα πραγματικά καθήκοντα και τον ρόλο της Αρχής.

3.9. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις ώστε η δράση της Αρχής να είναι θετική, στο μέτρο που θα συμβάλλει στην παροχή αποτελεσματικής επιχειρησιακής και τεχνικής υποστήριξης στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους για την καταπολέμηση των παρανομιών, των καταχρήσεων και της απάτης κατά την κινητικότητα των εργαζομένων. Η τήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των πολιτών σε ισότιμη μεταχείριση, σε πρόσβαση σε ευκαιρίες απασχόλησης και σε κοινωνική ασφάλιση κατοχυρώνεται χάρη στην παροχή κατάλληλων πληροφοριών και υπηρεσιών στους εργαζομένους και στους εργοδότες, στη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εθνικών αρχών, στην πραγματοποίηση κοινών και συντονισμένων επιθεωρήσεων, καθώς και στη συνεργασία σε περίπτωση διαφορών και διαταραχής της αγοράς εργασίας με επιπτώσεις πέραν των συνόρων, όπως είναι η περίπτωση αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων που πλήττει περισσότερα του ενός κράτη μέλη.

3.9.1. Η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι η Αρχή θα αποτελέσει έμπνευση και κίνητρο για την αύξηση της ικανότητας των εθνικών αρχών, ειδικότερα δε όσον αφορά τις επιθεωρήσεις εργασίας και το προσωπικό τους, αλλά και την παροχή πληροφοριών και συμβουλών στις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους της Ευρώπης, ώστε να γνωρίζουν ποιοι είναι οι εφαρμοστέοι κανόνες σε διασυνοριακό περιβάλλον.

3.9.2. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει τη σημασία των νέων μορφών εργασίας που απορρέουν από τις τεχνολογικές και ψηφιακές καινοτομίες στις επιχειρήσεις και στην αγορά εργασίας, και αντικατοπτρίζονται βεβαίως στο περιβάλλον της διασυνοριακής κινητικότητας — συνεπώς η Αρχή θα πρέπει να λάβει υπόψη τη νέα αυτή πραγματικότητα.

3.9.3. Η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι οι συνέργειες που μπορούν να προκύψουν από την συγκέντρωση εμπειριών, ικανοτήτων και καθηκόντων και από την προβλεπόμενη για την Αρχή συνεργασία θα είναι αποδοτικές, αποφεύγοντας αλληλεπικαλύψεις και έλλειψη σαφήνειας, δεδομένου ότι:

3.9.4. Η Αρχή θα ενσωματώσει διάφορες υφιστάμενες δομές, ειδικότερα δε: το ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών απασχόλησης (δίκτυο EURES)· την Τεχνική επιτροπή για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων· την επιτροπή εμπειρογνομόνων για την απόσπαση εργαζομένων· την τεχνική επιτροπή, την επιτροπή λογαριασμών και την επιτροπή συνδιαλλαγής της διοικητικής επιτροπής για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης· την ευρωπαϊκή πλατφόρμα με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας προς την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας.

3.9.5. Θα συνεργάζεται με τους υφιστάμενους ευρωπαϊκούς οργανισμούς στον τομέα της εργασίας: το Cedefop⁽¹⁴⁾, το ETF⁽¹⁵⁾, τον EU-OSHA⁽¹⁶⁾, το Eurofound⁽¹⁷⁾, τη διοικητική επιτροπή για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, τη συμβουλευτική επιτροπή για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και τη συμβουλευτική επιτροπή για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

⁽¹³⁾ SWD(2018) 68 final και SWD (2018) 69 final, Κεφάλαιο Β.

⁽¹⁴⁾ Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

⁽¹⁵⁾ Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

⁽¹⁶⁾ Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.

⁽¹⁷⁾ Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβιώσεως και Εργασίας, 5η έκθεση.

3.9.6. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εύχεται και ευελπιστεί η ενισχυμένη αυτή ενσωμάτωση και συνεργασία να οδηγήσει σε πραγματική πρόοδο σε επίπεδο αποδοτικότητας και να μην θιγούν οι ορθές πρακτικές και το έργο που έχει υλοποιηθεί στα διάφορα αυτά πεδία. Η ΕΟΚΕ σημειώνει τα καλά παραδείγματα των χωρών της Μπενελούξ, της πλατφόρμας για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, της δημιουργίας ευρωπαϊκού δελτίου ταυτότητας στον κλάδο της οικοδομής, τα οποία θα πρέπει να διαφυλαχθούν και να αναπαραχθούν στο μέτρο του δυνατού και, χάρη στις ικανότητες αυτές, να δρομολογηθούν και άλλες ανάλογες καινοτόμες πρωτοβουλίες. Ένα παράδειγμα τέτοιου είδους καινοτόμων πρωτοβουλιών είναι η καθιέρωση του ευρωπαϊκού αριθμού κοινωνικής ασφάλισης, που αναμένεται να υλοποιηθεί μετά την υπό εξέλιξη αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας⁽¹⁸⁾ και την ολοκλήρωση των εργασιών σχετικά με την ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών για την κοινωνική ασφάλιση (EESSI).

3.9.7. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι είναι σημαντικό που προβλέπεται η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη λειτουργία και τη διοίκηση της Αρχής (άρθρο 24). Ωστόσο, υπογραμμίζει ότι ο τρόπος με τον οποίο προβλέπεται η συμμετοχή αυτή είναι καταφανώς ανεπαρκής. Η ΕΟΚΕ ελπίζει να εξασφαλιστούν στη συμμετοχή αυτή οι πραγματικές προϋποθέσεις ώστε να αποτελέσει πραγματική προστιθέμενη αξία για την επίλυση των συγκεκριμένων προβλημάτων της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.

3.10. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Αρχή θα πρέπει να υπόκειται στην αρχή της επικουρικότητας και να μην μπορεί να παρεμβαίνει στη λειτουργία των αγορών εργασίας των κρατών μελών, ειδικότερα δε στα συστήματα εργασιακών σχέσεων και στα συστήματα συλλογικής διαπραγμάτευσης σε όλα τα επίπεδα, στην αυτονομία των κοινωνικών εταίρων και στις υπηρεσίες επιθεώρησης εργασίας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει και υποστηρίζει τα εξής:

4.1.1. Τη διενέργεια συντονισμένων επιθεωρήσεων από κοινού με τις εθνικές αρχές όποτε προκύπτουν περιπτώσεις παράβασης, απάτης ή κατάχρησης, σύμφωνα όμως με τη νομοθεσία των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Οι κοινές επιθεωρήσεις θα πρέπει να γίνονται σε προαιρετική βάση, ώστε να γίνονται σεβαστές οι αρμοδιότητες των κρατών μελών. Παρόλα αυτά, εφιστάται η προσοχή στο ότι η τυχόν μη συμμετοχή ενός κράτους μέλους —που θα πρέπει πάντοτε να είναι αιτιολογημένη— μπορεί να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα της δράσης της Αρχής.

4.1.2. Το γεγονός ότι η Αρχή δεν διαθέτει δικαίωμα πρωτοβουλίας για τη διενέργεια κοινών και συντονισμένων επιθεωρήσεων —δικαίωμα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών—, διαθέτει όμως τη δυνατότητα να προτείνει στα κράτη μέλη τη διενέργεια κοινής επιθεώρησης όταν εντοπίζει περιπτώσεις παράβασης της νομοθεσίας, κατάχρησης ή απάτης σε διασυνοριακό επίπεδο.

4.1.3. Την ανάληψη από την Αρχή της ευθύνης της ευρωπαϊκής πύλης για την επαγγελματική κινητικότητα, σε συνεργασία με την ενιαία ψηφιακή πύλη, στα πλαίσια του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI) και της ηλεκτρονικής ανταλλαγής πληροφοριών για την κοινωνική ασφάλιση (EESSI).

4.1.4. Το γεγονός ότι η Αρχή αναγνωρίζει και αξιοποιεί την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, ειδικότερα δε τη σημασία της ενεργού συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων για την υλοποίηση των στόχων που η ίδια επιδιώκει.

4.1.5. Τη σημασία της υποστήριξης εκ μέρους της Αρχής, ιδίως στο πεδίο της ενημέρωσης και της τεχνικής συνδρομής προς συνδικάτα και επιχειρήσεις, καθώς επίσης και σε περιπτώσεις διασυνοριακών εργατικών διαφορών, η οποία αποδεικνύει την αναγνώριση του καίριου ρόλου τους στην τήρηση της νομοθεσίας.

4.1.6. Την ανάληψη από την Αρχή ρόλου διαμεσολάβησης σε διαφορές μεταξύ των εθνικών αρχών, ιδίως για θέματα κοινωνικής ασφάλισης, διαδικασία η οποία θα πρέπει να διασαφηνιστεί.

4.1.7. Το ότι οι εθνικοί υπάλληλοι-σύνδεσμοι, ως συνδεδεμένοι κρίκοι με τα κράτη μέλη, θα προσδώσουν ασφαλώς μεγαλύτερη αποδοτικότητα στην Αρχή. Ωστόσο, πρέπει να διασαφηνιστούν οι λειτουργικοί τους δεσμοί με τα κράτη μέλη από τα οποία προέρχονται, όχι δε μόνο με τη δημόσια διοίκηση, αλλά και με τους εθνικούς κοινωνικούς εταίρους.

4.1.8. Έχει καίρια σημασία να κατοχυρωθεί η ανεξαρτησία της Αρχής με βάση την εκχώρηση ιδίων πόρων που να αναλογούν στις αποστολές της. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί, όμως, ότι οι πόροι της Αρχής ίσως είναι ανεπαρκείς, πράγμα που ενδέχεται να υπονομεύσει την απόδοσή της. Υφίστανται επίσης προβληματισμοί όσον αφορά την απόδοσή της από πλευράς κόστους, για αυτό είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η χρηστή διαχείριση των πόρων της.

⁽¹⁸⁾ EE L 166 της 30.4.2004, σ.1, διορθωτικό στην EE L 200 της 7.6.2004, σ. 1.

4.2. Λαμβάνοντας υπόψη τα καθήκοντα που ανατίθενται στην Αρχή, η ΕΟΚΕ διατυπώνει τα εξής σχόλια:

4.2.1. Οι διαφορές μεταξύ εθνικών αρχών σε θέματα κινητικότητας των εργαζομένων και συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης θα μπορούν να επιλύονται με διαμεσολάβηση της Αρχής κατόπιν αίτησης και με τη σύμφωνη γνώμη των εθνικών αρχών των κρατών μελών.

4.2.2. Η ύπαρξη της ως άνω διαμεσολάβησης δεν μπορεί να υπονομεύει τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον των αρμόδιων δικαιοδοτικών οργάνων εκ μέρους οποιουδήποτε από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

4.2.3. Πρέπει να διασαφηνιστούν οι σχέσεις και η συνεργασία της Αρχής με τους οργανισμούς και λοιπούς φορείς της ΕΕ που σχετίζονται με εργασιακά θέματα ή με την τήρηση και εφαρμογή της νομοθεσίας.

4.2.4. Η ίδρυση της Αρχής δεν πρέπει να συνεπάγεται πρόσθετες διοικητικές δαπάνες για επιχειρήσεις και εργαζομένους.

4.3. Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη υλοποίησης των στόχων που υπαγορεύουν την ίδρυση της Αρχής, η ΕΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθούν τα εξής στην πρόταση κανονισμού που υποβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

4.3.1. Πρέπει να καταστεί σαφέστερη η υποχρέωση των κρατών μελών να συνεργάζονται με την Αρχή, παρέχοντάς της πληροφορίες και συνδρομή, καθώς και πρόσβαση στις εθνικές βάσεις δεδομένων στον τομέα της νομοθεσίας, της κοινωνικής ασφάλισης και της φορολογίας. Ομοίως, θα πρέπει να διευκρινιστεί πώς θα κατανέμονται οι δαπάνες ανάμεσα στα διάφορα κράτη μέλη, ιδίως για τις κοινές επιθεωρήσεις.

4.3.2. Να οριστεί ότι η Αρχή, με τη δράση της και, όλως ιδιαιτέρως, με τη στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ και τη Eurojust, θα πρέπει να συμβάλλει στην καταπολέμηση της απάτης.

4.3.3. Να τροποποιηθεί το άρθρο 24 του κανονισμού —που αφορά τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων—, το οποίο είναι καταφανώς ανεπαρκές, σύμφωνα με τις εξής προτάσεις:

— Να συσταθεί συμβουλευτικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας, σε αντικατάσταση της επονομαζόμενης «ομάδας ενδιαφερομένων».

— Το εν λόγω συμβούλιο να είναι αρμόδιο —πέραν αυτών που θεσπίζονται στο προαναφερόμενο άρθρο— να γνωμοδοτεί σχετικά με το ετήσιο και το ανά θητεία σχέδιο δράσης, με την έκθεση δραστηριοτήτων και με την πρόταση του διοικητικού συμβουλίου για τον διορισμό του εκτελεστικού διευθυντή.

— Το εν λόγω συμβούλιο να απαρτίζεται από 17 μέλη: 12 από τους ευρωπαϊκούς κοινωνικούς εταίρους (συμπεριλαμβανομένων των κλάδων της οικοδομής, της γεωργίας και των μεταφορών), 3 από την Επιτροπή, τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου (που θα προεδρεύει του συμβουλευτικού συμβουλίου) και τον εκτελεστικό διευθυντή.

— Το συμβούλιο αυτό να συνέρχεται τουλάχιστον τρεις φορές ετησίως.

4.3.4. Να δημιουργήσει η Αρχή μια βάση δεδομένων με τις επιχειρήσεις που θα διαπράττουν παρανομίες κατά τη διασυνοριακή κινητικότητα, σύμφωνα με τις πληροφορίες που θα της παρέχουν τα κράτη μέλη, και να την τηρεί ενήμερη.

4.3.5. Να μεριμνήσει η Αρχή για τη δημιουργία του ευρωπαϊκού αριθμού κοινωνικής ασφάλισης, παρότι η εξουσία πρωτοβουλίας για το θέμα αυτό ανήκει στην Επιτροπή.

4.3.6. Η Αρχή να καταρτίζει ετήσια έκθεση σχετικά με τη διασυνοριακή κινητικότητα, με αξιολόγηση των κινδύνων και των δυνατοτήτων, ιδίως για τις πιο ευάλωτες περιοχές και/ή τους πιο ευάλωτους κλάδους.

Βρυξέλλες, 20 Σεπτεμβρίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες υπερψηφίστηκαν από το ένα τέταρτο τουλάχιστον των ψηφισάντων, απορρίφθηκαν στην πορεία των συζητήσεων (άρθρο 39, παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού):

Σημείο 1.1

Να τροποποιηθεί ως εξής:

1.1. Η κατάσταση της διασυνοριακής αγοράς εργασίας παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα για τις επιχειρήσεις, για τους εργαζομένους και για τα κράτη μέλη, ειδικότερα δε αθέμιτο ανταγωνισμό, ~~κοινωνικό ντάμπινγκ~~ και διάφορες παρανομίες και απάτες σε επίπεδο φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης. Επίσης, η ανεπαρκής ενημέρωση επιχειρήσεων και εργαζομένων, η ελλιπής συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και η περιορισμένη ικανότητα των περισσότερων επιθεωρήσεων εργασίας οξύνουν τα υφιστάμενα προβλήματα και συγκρούσεις. Παρότι έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), η ΕΟΚΕ, οι κοινωνικοί εταίροι και ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν ταχθεί υπέρ της ανάγκης περαιτέρω και καλύτερων ενεργειών ώστε να εξομαλυνθεί η κατάσταση αυτή.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 93

Ψήφοι κατά: 124

Αποχές: 13

Σημείο 3.7

Να τροποποιηθεί ως εξής:

3.7. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει γενικά την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής, ιδίως δε τους στόχους (άρθρο 2), τα καθήκοντα (άρθρο 5), τις πληροφορίες σχετικά με τη διασυνοριακή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού (άρθρο 6), την πρόσβαση σε υπηρεσίες διασυνοριακής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού (άρθρο 7), τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών (άρθρο 8) και τη συνεργασία σε περίπτωση διαταράξεων της διασυνοριακής αγοράς εργασίας που επηρεάζουν τους διασυνοριακούς εργαζομένους (άρθρο 14), επειδή προσδιορίζουν αρμοδιότητες της Αρχής που θα μπορέσουν να συντελέσουν στην εξασφάλιση της τήρησης των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων επί ίσοις όροις στη χώρα υποδοχής, στην καταπολέμηση ~~παρανόμων πρακτικών του κοινωνικού ντάμπινγκ~~, στην ύπαρξη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων και στην καταπολέμηση της απάτης σε διασυνοριακό περιβάλλον, προβλήματα τα οποία δεν κατορθώνουν να επιλύσουν τα κράτη μέλη από μόνα τους.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 96

Ψήφοι κατά: 121

Αποχές: 11
